

KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak yazılı sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması amacıyla her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağına öğrencilere önceden bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri okul genelinde yapılacak olan ortak yazılı sınavlar için sunulan konu soru dağılım tablolarından herhangi birini seçip ilgili tablodaki kazanımlara yönelik sorular hazırlayacaktır. Okul genelinde uygulanacak ortak yazılı sınavlar, bu konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

MANTIK DERSİ KONU SORU DAĞILIM TABLOSU		Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav
Ünite	Kazanımlar	1. Senaryo
MANTIĞA GİRİŞ	Mantık ve Doğru Düşünme arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	1
	Akıl ilkelerinin önemini değerlendirir	2
	Akıl yürütmede kullanılan temel terimleri analiz eder.	2
	Akıl yürütme yöntemlerini değerlendirir	2
	Mantığın pratik yaşam açısından önemini fark eder.	1
	Teknoloji - Mantık ilişkisini değerlendirir.	
	Bilimlere yöntem oluşturması bakımından mantığı değerlendirir.	
	Aristo'nun Mantık bilimi açısından önemini fark eder.	
KLASİK MANTIK	Kavramın ne olduğunu açıklar	1
	Kavram ve Terim arasındaki ilişkiyi analiz eder	
	Kavram açısından: nelik, gerçeklik, kimlik ilişkisini analiz eder.	
	Kavramı, işlem ve kaplama göre değerlendirir.	
	Kavram çeşitlerini sınıflandırır.	
	Kavramları, Beş Tümel açısından değerlendirir.	
	Kavramlar arasındaki ilişkiyi analiz eder	
	Tanım'ı analiz eder.	
	Önerme olan cümlelerle, önerme olmayan cümleleri birbirinden ayırır.	
	Önerme çeşitlerini sınıflandırır.	
	Önermelerden sonuç çıkarır	
	Karşı olum çıkarımlarını analiz eder	
	Bir önermeden, ona eşdeğer ikinci bir önerme çıkarır.	

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2024
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

2024-2025 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
11/12.SINIF MANTIK DERSİ 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAV SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

1. SENARYO

1. Mantığı tanımlayarak ve kurucusunu yazınız. (10 puan)

- I. Kitap kitaptır.
- II. İnsan hem ölümlü hem ölümsüz olamaz.

2. Yukarıda verilen örnekler aklın ilkelerinden hangilerine ait örneklerdir? Yazınız. (10 puan)

Bir önermenin ya doğru yada yanlış olduğunu ifade eder. Bir şey ya kendisidir yada kendisi olmayandır, bunun dışında bir durum düşünülemez. Örneğin: Pencere ya kapalıdır yada değildir.

3. Açıklaması verilen akıl ilkesini yazınız. (10 puan)

4. Tutarlılık ve tutarsızlık kavramlarını günlük yaşamdaki örneklerle açıklayınız. (10 puan)

- I. Öncül Antalya ve Muğla deniz kenarındadır.
- II. Öncül Antalya'da otelcilik gelişmiştir.

5. Numaralandırılmış öncüllerden hareketle ulaşılabilecek sonuç önermesini ve kullanılan akıl yürütme türünü yazınız. (10 puan)

- Özelden genele yapılan akıl yürütmedir.
- Tek tek nesnelere olaylardan hareketle genel bir ilkeye varma işlemidir.
- Aristo mantığına göre bu yöntemde ulaşılan sonuçlar hiçbir zaman kesin doğru değildir. Olasılıklıdır.

6. Açıklaması verilen akıl yürütme yöntemini yazınız. (10 puan)

7. Mantık biliminin pratik yaşama katkısını örnek vererek açıklayınız. (15 puan)

8. Mantık doğrusu ile bilgi doğrusuna birer örnek vererek aralarındaki farkı belirtiniz. (15 puan)

9. Kavram ve terim nedir? Kavram ile terim arasındaki farkı açıklayınız (10 puan)

CEVAPLAR

1. Mantığı tanımlayarak ve kurucusunu yazınız. (10 puan)

Mantık: doğru düşünmenin ve akıl yürütmenin ilke ve kurallarını inceleyen normatif bir disiplindir.

Kurucusu: Aristoteles'tir.

- I. Kitap kitaptır.
- II. İnsan hem ölümlü hem ölümsüz olamaz.

2. Yukarıda verilen örnekler aklın ilkelerinden hangilerine ait örneklerdir? Yazınız. (10 puan)

- I. ÖZDEŞLİK İLKESİ
- II. ÇELİŞMEZLİK İLKESİ

Bir önermenin ya doğru yada yanlış olduğunu ifade eder. Bir şey ya kendisidir yada kendisi olmayandır, bunun dışında bir durum düşünülemez. Örneğin: Pencere ya kapalıdır yada değildir.

3. Açıklaması verilen akıl ilkesini yazınız. (10 puan)

ÜÇÜNCÜ HALİN İMKANSIZLIĞI

4. Tutarlılık ve tutarsızlık kavramlarını günlük yaşamdaki örneklerle açıklayınız. (10 puan)

Tutarlılık, bir kişinin veya bir durumun kendi içinde mantıklı ve çelişkisiz olması anlamına gelirken, tutarsızlık, birbiriyle çelişen ifadeler veya davranışlar göstermektir. Günlük hayatta bu kavramları şu şekilde örneklendirebiliriz:

Tutarlılık Örneği: Bir kişi çevreyi korumanın önemli olduğunu savunuyorsa ve gerçekten çöpünü geri dönüşüme atıyor, enerji tasarrufu yapıyorsa bu kişinin davranışı tutarlıdır.

Tutarsızlık Örneği: Bir kişi, sağlıklı yaşam sürmek istediğini söylerken aynı zamanda her gün fast food tüketiyor ve spor yapmaktan kaçınıyorsa, bu durumda tutarsızlık vardır. Çünkü söyledikleri ile yaptıkları arasında bir çelişki bulunmaktadır. Sağlıklı yaşam hedefi ile sağlıksız beslenme ve hareketsiz bir yaşam tarzı tutarsızdır.

I. Öncül Antalya ve Muğla deniz kenarındadır.

II. Öncül Antalya'da otelcilik gelişmiştir.

5. Numaralandırılmış öncüllerden hareketle ulaşılabilecek sonuç önermesini ve kullanılan akıl yürütme türünü yazınız. (10 puan)

I. Öncül Antalya ve Muğla deniz kenarındadır.

II. Öncül Antalya'da otelcilik gelişmiştir.

O halde Muğla'da otelcilik gelişmiştir.(sonuç)

Akıl yürütme: ANALOJİ

- Özelden genele yapılan akıl yürütmedir.
- Tek tek nesnelere olaylardan hareketle genel bir ilkeye varma işlemidir.
- Aristo mantığına göre bu yöntemde ulaşılan sonuçlar hiçbir zaman kesin doğru değildir. Olasılıklıdır.

6. Açıklaması verilen akıl yürütme yöntemini yazınız. (10 puan)

TÜMEVARIM

7. Mantık biliminin pratik yaşama katkısını örnek vererek açıklayınız. (15 puan)

Mantık bilimi, düşünme süreçlerimizi düzenlemeye, doğru akıl yürütme yapmaya ve hatalı düşüncelerden kaçınmaya yardımcı olur. Bu yönüyle mantık, pratik yaşamda önemli katkılar sağlar. Örneğin, günlük hayatta karşılaştığımız sorunları çözmeye çalışırken, mantık ilkelerini kullanarak doğru ve tutarlı kararlar verebiliriz. Bir problemi çözmeye çalışırken öncelikle hangi bilgilerin doğru olduğunu, hangi varsayımlar üzerine hareket etmemiz gerektiğini belirleyip, tutarlı bir çıkarım yapabiliriz.

Örneğin, bir iş yerinde yönetici olduğumuzu varsayalım. İş yerinde verimliliğin düştüğünü fark ettik. Mantık ilkelerini kullanarak, sorunun nedenini bulmak için şu adımları izleyebiliriz:

1. **Verileri toplamak:** Verimliliğin düşme nedenlerini gözden geçirebiliriz. Çalışanların motivasyonunun düşük olabileceğini, iş yükünün dengesiz dağıtılmış olabileceğini ya da kullanılan araçların eski olduğunu göz önünde bulundururuz.
2. **Akıl yürütme yapmak:** Bu nedenler arasındaki ilişkiyi mantıksal olarak analiz ederiz. Örneğin, iş yükü dengesiz dağıtılmışsa, bazı çalışanların aşırı yorulurken diğerlerinin daha az çalışması, verimliliği etkileyebilir.
3. **Çözüm üretmek:** Mantıklı çıkarımlar sonucunda, çalışanlar arasındaki iş dağılımını düzenleyerek ve iş yükünü dengeli hale getirerek verimliliği artırma kararı alabiliriz.

Bu örnekte görüldüğü gibi, mantık bilimi düşüncelerimizi organize etmemize, doğru çözümler üretmemize ve sorunlara yapıcı yaklaşımlar geliştirmemize yardımcı olur.

8. Mantık doğrusu ile bilgi doğrusuna birer örnek vererek aralarındaki farkı belirtiniz. (15 puan)

Mantık doğrusu: Mantık doğrusu, akıl yürütme sürecindeki önermelerin birbiriyle tutarlı ve mantıksal kurallara uygun olup olmadığını ifade eder. Bu doğruluk, akıl yürütmenin biçimiyle ilgilidir, yani önerme ve sonuçların birbiriyle çelişip çelişmediğine bakılır. Gerçeklik ile doğrudan ilgisi yoktur, sadece çıkarımların geçerliliği önemlidir.

Örnek:

- **Öncül 1:** Tüm insanlar ölümlüdür.
- **Öncül 2:** Sokrates bir insandır.
- **Sonuç:** O halde Sokrates ölümlüdür.

Bu akıl yürütme, mantık ilkelerine uygundur ve **mantık doğrusu** bir çıkarımdır. Sonuç, öncüllerle tutarlı olduğu için mantıksal olarak doğrudur.

Bilgi doğrusu: Bilgi doğrusu, bir yargının gerçeklikle örtüşüp örtüşmediğini ifade eder. Yani, yargının nesnel gerçekliğe uygun olup olmadığına bakılır. Bir ifadenin bilgi doğrusu olması, o ifadenin gözlem, deney veya kanıtlarla desteklenmesi anlamına gelir. **Örnek:** "Dünya, Güneş'in etrafında döner." Bu ifade, bilimsel gözlemler ve kanıtlarla desteklendiği için **bilgi doğrusu** olarak kabul edilir. Gerçeklikle örtüşür.

Mantık doğrusu ile bilgi doğrusu arasındaki fark:

- **Mantık doğrusu**, akıl yürütme sürecinin kendi içinde tutarlı olup olmadığını kontrol eder. Doğrudan gerçeklikle ilgilenmez. Örneğin, yanlış öncüllere dayansa bile mantıksal olarak geçerli bir akıl yürütme yapılabilir.
- **Bilgi doğrusu** ise, bir ifadenin nesnel gerçeklikle örtüşüp örtüşmediğini kontrol eder. Mantıksal olarak tutarlı olsa bile, gerçeklikle örtüşmeyen bir akıl yürütme bilgi doğrusu olmaz.

Sonuç olarak, mantık doğrusu, bir akıl yürütmenin geçerliliği ile ilgilidir; bilgi doğrusu ise yargının gerçekliğe uygunluğuyla ilgilidir.

9. Kavram ve terim nedir? Kavram ile terim arasındaki farkı açıklayınız (10 puan)

KAVRAM: Bir nesnenin zihindeki genel tasarımıdır. Ör: çiçek, kuş, ev, insan

TERİM: Kavramların dille ifade edilmesidir. Ör: Bakanlar kurulu, Türkiye

Farklar:

- Kavram, bir şeyin zihinde oluşan soyut anlamını ifade ederken, terim bu kavramı dilde somutlaştıran kelimedir.
- Kavram daha genel ve soyuttur, terim ise daha özel ve dilsel bir karşılıktır.
- Kavram, düşünce dünyasında var olan bir içeriktir, terim ise bu içeriğin dildeki karşılığıdır.

Özetle, kavramlar düşüncemizin yapı taşlarıdır, terimler ise bu kavramları dil aracılığıyla ifade etme yollarıdır.